

MINISTROVI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Ministerstvo životního prostředí
odbor výkonu státní správy II
Mánesova 3a
370 01 České Budějovice

V Okrouhlé Radouni 4. listopadu 2014

Věc: ROZKLAD proti rozhodnutí správního orgánu Ministerstva životního prostředí ze dne 20.10.2014 vydaného pod č. j. 67530/ENV/13 1132/510/13 a sp. zn. R 7/13.

Účastník řízení a podatel rozkladu:

občanské sdružení "Za Radouň krásnější", IČ: 26565358, se sídlem Okrouhlá Radouň 36, 378 42 Nová Včelnice

Další účastníci řízení:

- a) Česká republika - Správa úložišť radioaktivních odpadů, Dlážděná 6, Praha 1, IČ 66000769 zastupovaná na základě mandátní smlouvy společností DIAMO, státní podnik, Máchova 201, Stráž pod Ralskem, IČ 00002739, odštěpný závod GEAM, 592 51 Dolní Rožínka (**dále též žadatel**)
- b) Město Deštná, nám. Míru 65, 378 25 Deštná
- c) Obec Pluhův Žďár, č. 66, 378 24 Pluhův Žďár
- d) Obec Lodhěřov, Lodhěřov č. 168, 378 26 Lodhěřov
- e) Obec Světce, Světce č. 15, 378 21 Kardašova Řečice
- f) Calla - Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice
- g) Občanské sdružení Hnutí DUHA, Dlouhá 134, 382 41 Kaplice
- h) Občanské sdružení Javořice, Jana Husa 290, 588 56 Telč

Řízení: o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry, respektive za účelem zjištění vhodných geologických, geomechanických, strukturních, geochemických a hydrogeologických podmínek pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů.

DEVĚTKRÁT (bez poplatku)

Ve shora uvedené věci vydal správní orgán rozhodnutí, kterým stanovil účastníku řízení sub a) - žadateli průzkumné území pro zvláštní zásahy do zemské kůry. Proti tomuto rozhodnutí si shora uvedený účastník řízení a podatel rozkladu podává

ROZKLAD.

Rozkladem napadá rozhodnutí v celém rozsahu jeho výroku.

Důvody rozkladu jsou následující.

NEDOSTATEČNÉ ODŮVODNĚNÍ PŘI POMĚŘOVÁNÍ PRIORITY A VÝZNAMU RŮZNÝCH VEŘEJNÝCH ZÁJMŮ, NEVYVÁŽENÉ POSUZOVÁNÍ VÝZNAMU DEKLAROVANÝCH VEŘEJNÝCH ZÁJMŮ, PRÁVNÍ NEPŘEZKOUATELNOST ROZHODNUTÍ

Ačkoli správní orgán věnoval ve svém zdůvodnění rozhodnutí o stanovení průzkumného území pozornost tomu, zda existuje další veřejný zájem, který by převýšil zájem na průzkumu pro zvláštní zásahy do zemské kůry a následném vybudování hlubinného úložiště radioaktivních odpadů (dále jen HÚ), postupoval při zvažování různých explicitně formulovaných veřejných zájmů nevyváženě a v souvislosti s hodnocením síly veřejného zájmu vyjadřovaného obcemi a jejich obyvateli (referenda) je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné.

Podle ustanovení § 4a odst. 6 geologického zákona je důvodem k zamítnutí žádosti existence dalšího veřejného zájmu, který převýší zájem na dalším průzkumu a využití území.

Veřejný zájem je podle práva neurčitý a kontextuální právní pojem. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu; např. 2 As 11/2003 – 164; citace: „*Veřejný zájem je pojmem, který právní řád České republiky výslovně obsahově nevymezuje, nicméně, který se vyskytuje v celé řadě právních předpisů. Jde tedy o tzv. neurčitý právní pojem. Neurčité právní pojmy zahrnují jevy nebo skutečnosti, které nelze úspěšně zcela přesně právně definovat. Jejich obsah a rozsah se může měnit, často bývá podmíněn časem a místem aplikace normy. Zákonodárce tak vytváří správnímu orgánu prostor, aby posoudil, zda konkrétní případ patří do rozsahu neurčitého pojmu či nikoli. Mnohdy mu dává vodítko tím, že se snaží uvést co nejvíce charakteristických znaků věci nebo jevů, které má neurčitý právní pojem zahrnovat.*“ Evropský soudní dvůr (např. rozhodnutí ze dne 9. března 2000, Commission/Belgique, C-355/98, Rec. p I-1221, bod 28; rozhodnutí ze dne 14. března 2000, Église de scientologie, C-54/99, Rec. p. I-1335, bod 17 nebo rozhodnutí ze dne 17. července 2008, Commission/Espagne, bod 47) definuje veřejný zájem jako zájem, který se **liší od zájmu státu** a od zájmu soukromého. K naplňování pojmu “veřejný zájem” se dále vyjádřil Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 24/2004 (SbUS, sv. 37, n. č. 130; 327/2005 Sb.), který uvádí: “*Veřejný zájem v konkrétní věci by měl být zjišťován v průběhu správního řízení na základě poměrování nejrůznějších partikulárních zájmů, po zvážení všech rozporů a připomínek. Z odůvodnění správního rozhodnutí pak musí zřetelně vyplynout, proč veřejný zájem převážil nad řadou jiných partikulární zájmů.*”

V této souvislosti podatel rozkladu připomíná, že v obcích Lodhěřov a Deštná se konala referenda, ve kterých obyvatelstvo obcí vyjádřilo svůj postoj k otázce, která úzce souvisí s předmětem řízení. Obě obce s odkazem na referenda uplatnily v řízení připomínku a mimo jiné s odvoláním na výsledky těchto referend vyjádřily nesouhlasná stanoviska ke stanovení průzkumného území. K právnímu významu referend konaných podle zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu, ve znění pozdějších předpisů, podatel rozkladu dodává, že má za to, že je přípustnou právní formou vyjádření veřejného zájmu obyvatelstva konkrétní obce. Je-li takto veřejný zájem vyjádřen, nelze mít s ohledem na výsledek referenda pochyb o jeho obsahu.

Pokud obec nechce na svém území provádět určitou činnost a právem upravenými postupy konstatuje, že je to její veřejný zájem, musí to správní orgán rozhodující o zásahu do zemské kůry pod touto obcí vzít v úvahu. Prosté odmítnutí jakékoliv činnosti směřující k činnosti dle horního zákona je skutečností, kterou lze podřadit pod neurčitý právní pojem veřejného

zájmu. Nesouhlas s vybudováním dolu či úložiště jaderného odpadu pod svou vesnicí je legitimním zájmem. Tento zájem, pokud je obecně sdílen v prostoru veřejných vztahů a pokud nabývá v tomto prostoru odlišnou kvalitu, je i zájmem veřejným. V daném případě obce dokázaly formulovat svůj postoj jako obecně sdílený a současně přesahující individuální zájmy, a to nepochybně vede ke kvalifikaci daného zájmu jako zájmu veřejného.

Zatímco žadatel s odkazem na některá vládní usnesení a na mezinárodní dohody definoval jako veřejný zájem nalezení lokality pro umístění HÚ, obce a občanská sdružení deklarovaly veřejný zájem na ochranu zdrojů pitné vody a zejména pak veřejný zájem vyjádřený v referendech, ve kterých obyvatelé dotčené lokality jednoznačně odmítli spojit život v dané lokalitě s výstavbou a provozem HÚ. Správní orgán s odvoláním na řadu dokumentů (srv s. 10 rozhodnutí, které je předmětem tohoto rozkladu) dochází k závěru, “že nalezení vhodné lokality pro vybudování HÚ je významným závazkem českého státu, a proto průzkum lokalit vytipovaných dříve jako možné pro vybudování HÚ ministerstvo posuzuje jako veřejný zájem s velmi vysokou prioritou” (s. 10). Dále správní orgán konstatuje, že “(n)ení pochyb o tom, že obce mají právo na vlastní rozvoj, na druhou stranu existují takové záměry, a vybudování HÚ mezi ně rozhodně patří, kde lze taková práva obce omezit.” (s. 12) Správní orgán v této souvislosti jednostranně uvádí pouze ty argumenty, pro které by měl být zájem deklarovaný žadatelem kvalitativně a hodnotově vyšším zájmem než veřejný zájem deklarovaný obcemi, respektive obyvateli v dotčené lokalitě. Veřejný zájem vyjádřený obcemi a obyvateli lokality přitom označil za takový veřejný zájem, který by měl ustoupit zájmu na výstavbu a provoz HÚ, přičemž však toto své hodnotící stanovisko nijak konkrétněji nespécifikoval a nezdůvodnil, respektive z argumentace správního orgánu vyplývá, že veřejný zájem definovaný v oficiálních dokumentech vydávaných na úrovni státu je a priori vyšší než veřejný zájem vyjádřený na úrovni obcí, respektive lokality. Podavatel rozkladu má za to, že takový přístup k hodnocení veřejných zájmů byl překonán nejpozději přijetím Listiny základních práv a svobod a tuto argumentaci považuje za nevyváženou a zavádějící, neboť v ní postrádá jednoznačné zdůvodnění toho, proč je podle správního orgánu veřejný zájem vyjádřený obcemi a v místních referendech méně hodnotný než veřejný zájem deklarovaný žadatelem.

Podavatel rozkladu má naopak za to, že veřejný zájem deklarovaný obcemi a obyvateli v místních referendech je nutno považovat za kvalitativně vyšší veřejný zájem, než jakým je zájem na výstavbě HÚ. Veřejný zájem deklarovaný zejména prostřednictvím nástrojů přímé demokracie (referenda) je totiž nutno považovat za vrcholný výraz fungující občanské společnosti, za výraz odpovědného a aktivního přístupu dotčených obyvatel k místu, ve kterém žijí a o které pečují. Takto definovaný veřejný zájem je tak nutno považovat za velmi důležitý výraz fungující demokracie. Jeho upozadění na úkor státem definovaného veřejného zájmu je pak naopak nutno vnímat jako akt podkopávající důvěru lidí v demokratické fungování státní správy a ve faktickou (nikoli jen formálně deklarovanou avšak nikým nezohledňovanou) možnost aktivně spolurozhodovat o budoucnosti lokality, ve které dotčení obyvatelé žijí a se kterou spojují svoji budoucnost. V tomto smyslu je nutno zdůraznit, že podmínkou zajištění dlouhodobé bezpečnosti HÚ je nejen provedení geologického průzkumu ve vytipovaných lokalitách, nýbrž i zachování důvěry obyvatel dotčených míst a občanů České republiky v možnost nejen vyjadřovat, ale i prosazovat veřejné zájmy definované na lokální úrovni. Veřejný zájem vyjádřený na úrovni obcí a jejich obyvateli v referendech je nutno vnímat jako výraz fungování občanské společnosti a jako takový je nutno jej považovat za veřejný zájem, který svoji prioritou převyšuje samotný

zájem na bezpečném ukládání vyhořelého paliva, respektive je jeho zásadní podmínkou. Máme si snad rozhodnutí správního orgánu vykládat tak, že veřejný zájem deklarovaný přímo samotnými občany je slabším zájmem než ten deklarovaný orgánem státní správy?

Roli referend správní orgán sice reflektuje, nicméně jejich význam hodnotí pouze formálně, a sice tak, že je “nelze zcela pominout” a “že je nutno je brát jako vyjádření určitého veřejného zájmu obce.” (s. 13) Dále však správní orgán nepředkládá žádný argument, proč posuzuje veřejný zájem vyjádřený v referendu za zájem s nižší prioritou, než jakou přisuzuje vybudování HÚ. Správní orgán tak sice uznává zájem vyjádřený obcemi a jejich občany za zájem veřejný, způsob, jakým jej porovnává se zájmem deklarovaným na úrovni státu je však nevyvážený, jednostranný a zavádějící. S ohledem na výše uvedené lze konstatovat, že správní orgán nesprávně a do značné míry jen mechanicky zkontroloval náležitosti žádosti a na základě jednostranné úvahy vymezil území k průzkumu. Tento postup je věcně a právně nesprávný. Rozhodnutí správního orgánu je s ohledem na vážení veřejných zájmů nepřezkoumatelné, neboť účastníci řízení se sice dozví, že správní orgán považuje veřejný zájem na vybudování HÚ za vyšší než veřejný zájem deklarovaný místními komunitami, není zde však dostatečně a vyváženě vyargumentováno, na základě čeho k takovému rozhodnutí správní orgán dospěl.

Vrchnostenský přístup správního orgánu k účastníkům řízení je ostatně patrný i z načasování vydání rozhodnutí o stanovení průzkumného území, které správní orgán vydal v době těsně po komunálních volbách, čímž orgánům místní samosprávy výrazně zkomplikoval možnost odvolání a podání rozkladu, neboť nově zvolená zastupitelstva de facto nemají v zákonem stanovené lhůtě šanci o podání rozkladů rozhodnout, respektive zorientovat se v komplikované problematice stanovování průzkumného území pro účel vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů. Ačkoli tento postup správního orgánu nelze považovat za právně napadnutelný, podatel rozkladu jej zde uvádí jakožto ilustraci eticky problematického postupu správního orgánu, který je zřetelným důkazem vrchnostenském přístupu k obcím a jejich obyvatelům.

V tomto smyslu požadujeme, aby správní orgán, respektive osoba stojící v čele správního orgánu (ministr) přehodnotil posuzování výše uvedených veřejných zájmů. Zejména v případě vyhledávání lokality pro umístění HÚ (stavby, která je z mnoha ohledů výrazně odlišná od všeho, s čím se lidstvo doposud setkalo) považuje podatel rozkladu strategii usmiřování soupeřících veřejných zájmů a hledání souhlasného stanoviska za jediný možný postup vedoucí k vybudování bezpečného HÚ.

Zatímco správní orgán detailně posuzuje důvody, které uvedl žadatel jakožto argumenty pro stanovení průzkumného území, důvody, které jsou uvedeny jako překážky pro stanovení průzkumného území, jsou de facto pouze označeny jako irelevantní, respektive pokud jsou uznány např. jako vyjádření veřejného zájmu, jsou zároveň označeny za slabší veřejný zájem. Takovýto postup je nesprávný, neboť správní orgán nesplnil svou zákonnou povinnost chránit všechny zákonem chráněné zájmy a ve svém důsledku tak zabránil účastníkům řízení, aby mohli chránit svá práva, jejichž ochrana v dalších řízeních bude fakticky o to obtížnější, oč bude vybudování úložiště v důsledku argumentace žadatele, že již provedl průzkum, interpretováno jako nevyhnutelné.

ZÁVĚREM

Podatel rozkladu má za to, že společně s dalšími účastníky řízení snesl v řízení dostatek důkazů a argumentů směřujících k zamítnutí žádosti o stanovení průzkumného území. V tomto se podatel rozkladu odkazuje na svá předchozí podání, popřípadě na podání učiněná jinými účastníky řízení a uvádí je jako další argumenty pro oprávněnost rozkladu.

S ohledem na výše uvedené podatel rozkladu navrhuje, aby správní orgán napadené rozhodnutí změnil tak, že se žádost zamítá a průzkumné území se nestanovuje.

V Okrouhlé Radouni dne 4. listopadu 2014

.....
Mgr. Michal Šimůnek, Ph.D. za občanské sdružení "Za Radouň krásnější"
IČO: 26565358
Okrouhlá Radouň 36, 378 42 Nová Včelnice